

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

1. Quæ sit potestas iudicandi Christo data.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

DISPUTATIO LII.

In duas Sectiones distributa.

De iudiciaria Christi potestate, atq. eius usui.

Expediimus superioribus disputa-
tionibus omnia, quæ de priori ad-
uentu Christi, totoque illius progres-
su ab incarnatione ex Virgine matre,
vsque ad reditum in calum ad Patrē,
dicenda occurrebant: postulat ergo doctrinæ ordo,
& complementum, vt de posteriori Christi aduen-
tu disseramus. Quia verò huiusmodi aduentus in
iudiciaria potestate Christi Domini nititur, idcirco
disputatio de hac potestate nobis præmittenda est,
quæ in hunc etiam locum à nobis est in superiori-
bus reiecta: tum vt D. Thom. teneamus ordinem:
tum etiam, quia vsus huius potestatis maxime vi-
detur Christo conuenire in statu gloriæ. Nam de
priori aduentu ipse dixit Ioan. 3. Non misit Deus filium
suum in mundum vt inducat mundum: sed vt saluet mun-
dus per ipsum. Dicemus igitur, quæ ratione data sit
Christo hæc potestas, & quid illa sit, & quinam vsus
eius, ac denique quando haberi, seu exerceri coe-
perit.

SECTIO I.

Quæ sit potestas iudicandi Christo data: & quam ob
causam, & ex quo tempore.

Sensus huius quæstionis, & omnium, quæ in se-
quentibus disputationibus explicandæ sunt, est
de Christo secundum humanitatem specificatiue,
an illi, vel secundum illam data sit Christo iudican-
di potestas. Vbi primo referri posset error eorum,
qui generatim negat futurum esse iudicium de hu-
manis actibus. Nam si Deus ipse iudicaturus nō est,
nec per humanitatem iudicabit. Fuerunt autem in
eo errore omnes Gentiles, qui vel animi immor-
talitatem, vel Diuinam prouidentiam ignorarunt,
contra quos alij in locis agendum est, & valere pos-
sunt multa ex iis, quæ de resurrectione diximus.
Multi etiam ex antiquis hæreticis in eodem versati
sunt errore, vt Gnostici, Borboriani, Manichæi, &
alii, vt viderelicet in Philastrio, Prateolo, & Castro.
Antiquiores enim Patres recensentes horum hære-
ticorum errores, nullam huius mentionē fecerunt:
est autem valde verisimile, in eum incidisse. Nega-
bant enim libertatem arbitrij, Deumque faciebant
malorum auctorem, & alia similia docebant, ex
quibus omnis ratio, & necessitas Diuini iudicij ma-
nifeste tollitur. Cōtra hanc verò hæresim afferemus
apertissima testimonia scē. sequenti, & in sequenti
disp. sect. 1.

Secundo referri hic solet opinio Scoti in 4. dist. 48. quæst. 1. negantis, Christo datam esse potestatem
iudicandi. Quæ potest fundari in verbis eiusdem
Christi, Sedere ad dexteram meam, vel sinistram non est
meum dare vobis. Ex quibus colligi etiam potest ratio:
quia iudicium includit voluntatem efficacem re-
tribuendi talem, ac tantam penam, vel præmium
pro iis, aut illis operibus bonis, aut malis: sed pote-
stas definiendi singulis operibus talem retributio-
nem, & potestas etiam conferendi tale præmium,
non conuenit Christo secundum humanitatem, sed
est proprium Diuinæ voluntatis, ac potestatis: ergo
Christus secundum humanitatem, non habet hic
potestatem. Sed quamuis Scotus in modo proce-
dendi illius quæstionis videatur D. Thom. senten-
tiam reprehendere: tamen re ipsa nihil diuersum
sensit, neque sentire potuit. Quia vix est hic locus o-
pinio-

A Sed contra est, quod Apostolus dicit. 1. Corin. 6. An nescitis
quoniam Angelos iudicabimus? Sed Sancti non iudicabunt
nisi auctoritate Christi. Ergo multo magis Christus habet iu-
diciariam potestatem super Angelos.

Respondendo dicendum, quod Angeli sub sunt iudiciaria pote-
state Christi, non solum quantum ad Diuinam naturam,
prout est Verbum Dei, sed etiam ratione humana natura.
Quod patet ex tribus: primo quidem, ex propinquitate natu-
re assumptæ ad Deum, quia, vt dicitur Hebr. 2. nusquam
Angelos apprehendit, sed semen Abraham apprehendit: Et ideo
anima Christi magis est repleta virtute Verbi Dei, quam
aliquis Angelorum, vnde & Angelos illuminat: sicut Dion.
dicit. 7. cap. Cel. hierar. Vnde de eis habet iudicare. Secundo,
quia per humilitatem passionis humane in Christo meruit
exaltari super Angelos: ita, sicut dicitur Philipp. 2. vt in no-
mine Iesu omne genu flectatur, celestium, terrestrium, & in-
firmorum. Et ideo Christus habet iudiciariam potestatem,
etiam super omnes Angelos, & bonos & malos. In cuius si-
gnum dicitur Apocalyp. 7. quod omnes Angeli stabant in-
circuitu throni. Tercio ratione eorum, quæ circa homines
operantur: quorum Christus speciali quodam modo est caput.
Vnde dicitur Heb. 1. Omnes sunt administratores spiri-
tus, in ministerium missi, propter eos, qui hereditatem capi-
unt salutis. Sub sunt autem iudicio Christi, vno quidem mo-
do quantum ad dispensationem eorum, quæ per ipsos agun-
tur, quæ quidem dispensatio fit etiam per hominem Chri-
stum: cui Angeli ministrabant, vt dicitur Matth. 4. & à quo
dæmones petebant, vt in porcos mitterentur: vt dicitur Matth.
8. Secundo, quantum ad alia accidentaliter præmia bonorum
Angelorum, quæ sunt gaudia, quæ habent de salute homi-
num: secundum illud Luc. 15. Gaudium erit coram Angelis
Dei super vno peccatore penitentiam agente: & etiam quan-
tum ad penam accidentales dæmonum, quibus torquentur
vel hic, vel recluduntur in inferno. Et hoc etiam pertinet ad
hominem Christum. Vnde Marc. 1. dicitur, quod demon cla-
mauit: Quid nobis, & tibi Iesu Nazarenæ: venisti ante tem-
pus perdere nos. Tercio, quantum ad præmium essentiale bo-
norum Angelorum, quod est beatitudo æterna: & quantum
ad penam essentialem Angelorum malorum, quæ est damna-
tio æterna. Sed hoc factum est per Christum, in quantum est
verbum Dei, à principio mundi.

Ad primum ergo dicendum, quod ratio illa procedit de iu-
dicio quantum ad præmium essentiale, & penam principa-
lem.

Cap. 35. fo. 11.

Ad secundum dicendum, quod sicut dicit August. in libr. de
Vera religione, licet spiritalis iudicet omnia: tamen iudica-
tur ab ipsa veritate. Et ideo licet Angeli, ex eo quod sunt spiri-
tuales, iudicent: iudicantur tamen à Christo, in quantum est
veritas.

Ad tertium dicendum, quod Christus habet iudicium non
solum super Angelos, sed etiam super administrationem to-
tius creature. Si enim (vt Aug. dicit in 3. de Trin.) inferiora
quodam ordine reguntur à Deo per superiora, oportet dicere,
quod omnia reguntur per animam Christi, quæ est supra om-
nem creaturam. Vnde & Apostolus dicit Heb. 2. Non enim
Angelis subiecit Deus orbem terræ futurum (scilicet subiectum
ei, de quo loquimur, id est Christo.) Nec tamen propter hoc
aliud constituit Deus super terram: quia vnus & i-
dem est & Deus & homo, Dominus Iesus Chri-
stus. De cuius incarnationis mysterio
ad præsens dicta suffi-
ciant.

Litera est clara, de re verò ipsa dicemus postea.

pinionibus, cum catholica doctrina ferè sit manifestata.

Christo ut homini potestas ad iudicandum data
D Thom. Primò ergo certum est, Christo domino, quatenus homo est, seu in humanitate sua datam esse specialem potestatem ad ferendum iudicium in ijs, quæ pertinent ad præmium vel pœnam, æternam salutem, vel damnationem. Ita D. Thom. hic & in. 4. distin. 48. vbi omnes Theologi idem docent. Et satis probatur testimonijs scripturæ explicatis in comment. art. 1. & 2. D. Thom. & testimonijs sanctorum Patrum, quæ in eorum explicatione retulimus: conuincitur etiam testimonio Petri Act. 19. *Es præcipis nobis predicare populo, & testificari, quia ipse est, qui constitutus est à Deo iudex viuorum, & mortuorum.* Vbi sermonem esse de Christo ut homine euidentem est ex ipso contextu. Nam immediate ante illa verba docuerat Petrus mysteria falsionis, & resurrectionis Christi: & proxime post illa, docet, solum ipsum esse mediatorē, per quē peccatorū remissionē consequimur. Itē verba illa *Constitutus est à Deo*, aperte declarāt illud esse opus ad extra liberè à Deo factū, atq; adeo non conuenire Christo, ut Deo: sed vt homini. Pro ut apertissimè etiam declarauit Paulus Act. 19. dicens de Christo. *In quo iudicaturus est orbem in æquitate, in viro, in quo statuit fidem præbens omnibus, suscitans eum à mortuis.* Deniq; hoc ipsum euidenter conuincit, quæ infra dicemus de vniuersali iudicio. Ostendimus enim, ad illud faciendum iterum esse Christum in terram descensurum: ergo habet iudiciariam potestatem in humanitate, & per humanitatem exercendam. Nam si per solam Diuinitatem iudicaturus esset, non oporteret secundū humanitatem descendere ad iudicandum. Rationes huius veritatis in cōmentarijs D. Tho. insinuatæ sunt, & statim amplius explicabuntur.

Potestas iudicandi Christo in humanitate data secundaria tantum & quasi ex cōmissione Dei.
 Secundo dicendum est, hanc potestatem Christo in humanitate datam non esse primariam, sed secundariam, & quasi ex commissione Dei datam, nihilominus esse veram, & propriam iudicandi potestatem. Priore partem docet Scotus supra, & illam tantum probat ratio ex eo adducta: sed immerito illam obijcit contra D. Thom. cum expresse hic idem omnino doceat. Et probatur aperte. Quia primaria potestas iudicandi in causis animarum, prout nunc loquimur, hæc omnia includit: Primum independentiam ab omni superiori potestate: Secundo, supremam auctoritatem in decernendis præmijs, vel pœnis singulorum hominum: Tertio, quod hæc potestas habeatur ex intrinsecis, & essentialibus principijs naturæ: hæc autem tria ita conueniunt Deo, vt Deus est, vt nequeant humanitati communicari. Omnis namque potestas, & actio humanitatis dependens est à Diuinitate, præmium, quæ, ac pœna singulis operibus debita, Diuina voluntate, ac sapientia taxata sunt, non humana, etiam ipsius Christi. Quia sicut Deus est supremus legislator, & gubernator hominum, ita ad illius prouidentiam spectat, debita meritorum præmia taxare. Vnde etiam ante Christi incarnationem singulis operibus tam hominum, quam Angelorum certum, ac definitum præmium, vel pœna respondebat. Denique, quidquid potestatis habet Christus homo in hoc iudicio, non conuenit illi ratione humanitatis, seu ex principijs illius: sed datum ei est vel propter vnionem ad Diuinam personam, vel propter infinitum meritum. Non potest ergo hæc potestas Christi vt hominis esse æqualis diuinæ, & consequenter neque primaria, & suprema: erit ergo secundaria, & subordinata Diuinæ potestati, & ab illa manans. Et hoc sensu dicitur esse, quasi delegata, & ex commissione Dei, quamuis sub alia ratione dici possit potestas ordinaria in suo ordine. Quia conuenit Christo ratione proprii muneris, & officij, quatenus est summus Sacerdos, ac spiritualis Rex, ratione cuius conuenit illi potestas excel-

A lentia, vt in priori tomo diximus disp. 47. & 48. vbi fere omnia, & quæ diximus de Christi dominio, & potestate iurisdictionis, ad præsentem iudiciariam potestatem possunt accommodari.

Quia hinc oritur difficultas, propter quam postremam conclusionis partem proposui. Videtur enim sequi, hanc Christi potestatem non esse propriè iudiciariam, cum non tam sit ad proferendum iudicium, & sententiam: quam ad promulgandam sententiam à Deo latam: promulgare autem sententiā superioris iudicis; non est iudicare (vt per se constat) sed solum alterius iudicium ad aliorum notitiam deferre. Primum antecedens declaratur, quia Deus lege sua, ac voluntate, statuit retributionem vnicuique operi respondentem. Vnde sit, vt omni homini in tali statu, & cum talibus operibus discedenti ex definito Dei decreto, ac iudicio, talis actantia pœna debeatur: ergo sententia iam est lata Diuino iudicio. Nihil ergo superest per humanitatem agendum, nisi hoc solum, quod illa sententia promulgetur. Dices, etiam superesse, vt executioni mandetur. Sed contra primo, nam hoc etiam non fit iudicando: executores enim sententiæ, siue per se, siue per alios id faciant, non sunt iudices, sed iudicum ministri. Secundo, si loquamur de executione sententiæ quoad præmium bonorum, hæc immediate fit ab ipso Deo, solus enim ipse potest homini beatitudinem conferre, quæ est præmium bonorum operum. Si vero sit sermo de supplicio malorum, hæc non propriè mandatur executioni per humanitatem Christi, nisi solum quatenus per ipsam sententia supremi iudicis hominibus damnatis, vel malis Angelis intimatur. Nam statim ignis torquet damnatum, non vt instrumentum humanitatis Christi: sed Dei, & homo priuatur æterna beatitudine, absque actione humanitatis: sed solum, quia Deus non confert illam. Desperatio verò, & tristitia, quæ inde dimanant in damnato, minime proficiunt ab humanitate Christi, sed ab intrinsecis facultatibus cum concursu Dei. Ac denique, quidquid ministerij demones exhibent in hoc negotio, non tam est ex Christi imperio, quam ex æterna Dei lege, si de Diuino iudicio, ac sententia illis constet.

Nihilominus postrema pars conclusionis verissima, ac certissima est, nimirum, hanc Christi potestatem verè, propriè, & simpliciter esse iudiciariam potestatem. Quod in primis satis probant adducta in prima conclusione. Quia nisi hæc verè esset iudiciaria potestas, Christus homo non esset verè, ac propriè iudex, neque actus eius esset verum iudicium: falsum ergo esset, Patrem dedisse Filio potestatem iudicium faciendi, quia Filius hominis est, aut Christum esse constitutum iudicem viuorum, & mortuorum. Secundo declaratur à simili: quia Christus vt homo, est verus Rex, & habet verum, excellensque dominium creaturarum, quamuis in eo ordine non sit supremus, sed subordinatus regno, & dominio Diuinitatis: similiter habet Christus vt homo, veram potestatem iurisdictionis ad ferendas leges, & constituenda aliqua media ad salutem necessaria, quamuis secundum hanc potestatem subordinetur diuinæ voluntati, ac beneplacito: ergo eodem modo non repugnat, habere veram potestatem iudiciariam inferiorem Diuina, illiq; subordinatam. Tertio declaratur ex re ipsa: nam in actu iudicandi multa considerari possunt. Primum est lex, quæ est veluti regula, ac mensura iudicij ferendi, iudiciumq; antecedit, & in præsentem est Diuina voluntas, quæ statuit, vt tali operi tanta pœna vel præmium respondeat, & hoc sine dubio factum non est per humanitatem Christi, sed lege mere Diuina, ac æterna stabilitum est: tamen hoc non pertinet ad iudiciariam potestatem intrinsecè, ac necessario, nisi fortasse illa in ordine suprema sit. Aliud enim est legem ferre

*Q*uia hinc

Respondet Facultas Christo in humanitate ad iudicandum data vere ac propriè iudiciaria potestas.

Actus iudicandi quidam requiritur.

Ecc. 10.

ferre, aliud verò secundum legem iudicare, quod est, quasi applicare legem ad opus, secundum meritam causæ. Definire ergo præmium, vel penam operis ad legislatorem spectat. Quamquam ergo Christus secundum humanitatem, non habeat hanc potestatem, potest nihilominus habere veram potestatem iudicandi iuxta legem à Deo latam, atque sanctam.

Secundo considerari potest in iudicio ipsa pronuntiatio sententiæ, quæ in iudice aliquid includit pertinens ad intellectum, quod est, talis cognitio causæ, quæ suo genere publica sit, & sufficiens ad iudicium ferendum ex vi illius. Vnde ex hac cognitione, sequitur hoc dictamen practicum, nimirum hunc esse tali præmio, vel pœna dignum, considerationis eius operibus, & cum æterna Dei lege, mensuraque collatis. Præter hoc autem dictamen requiritur voluntas, quia nisi hæc accedat, non obstante illo dictamine, poterit non ferri sententia promeritorum dignitate vel dispensando, vel condonando, si iudex sit supremus, aut simul sit Dominus, vel iudiciaria potestate abutendo: est ergo necessaria voluntas absoluta, & efficax, qua iudex vult hominem recipere præmium, vel penam iuxta illud dictamen, quod ex cognitione causæ resultauit. Quia verò hæc voluntas non erit satis, nisi sit efficax, requiritur, ut non solum à voluntate, sed etiam à potestate superiori, & iurisdictionis proficiatur. Præter hæc autem nihil aliud ad verum actum iudicij secundum se requiri potest, aut intelligi necessarium: sed ad summum respectu aliorum, interuenire potest manifestatio sententiæ, seu dictaminis: aut voluntatis iudicis, quæ fieri non potest, nisi per aliquam locutionem, vel sensibilem, si fiat ad homines, vel internam, & spirituales, si ad Angelos, vel ad animas fiat. Hæc autem omnia vere, ac propriè in Christo homine inueniuntur. Nam in primis in eo est perfecta cognitio totius causæ, id est, omnium humanarum actionum, & Diuinæ regulæ, ac mensuræ, qua metienda sunt. Nam licet solus Deus ex se, & essentialiter cognoscat à priori æquitatem, & iustitiam sui iudicij, quia solus ex se habet dictare, & definire, quid unicuique operi tribuendum sit: ratione tamen vnionis, datum est animæ Christi, ut in Verbo sufficienter videat hanc Diuinam voluntatem, & definitionem, æquitatemque, ac iustitiam eius. Si autem cognitio Dei, hoc ipso quod Dei est, summæ autoritatis & publicæ ac manifestæ veritatis est, & ideo per se sufficit ad iudicium ferendum: ita cognitio animæ Christi hœc ipso, quod est Diuinæ personæ in natura assumpta, habet sufficientem autoritatem, & veritatem manifestam ad iudicium ferendum, ex dignitate personæ participatam. Quia ab illa habet, ut nec falli possit, nec fallere, maxime cum eam cognitionem habeat ex clara, & perfecta Dei visione. Deinde potest etiam esse in Christo voluntas efficax, ut retribuat unicuique iuxta opera sua, quia hæc voluntas iusta est, & non superat Christi potestatem. Nam, licet voluntas humana Christi pendeat à Diuina: semper tamen sunt conformes, & ideo, quidquid Christus ut homo absolute vult, infallibiliter fit: hoc ergo satis est ut possit efficaciter velle & malorum pœnam, & bonorum præmium: præterquam quod etiam efficacia sua potest hæc aliquomodo efficere, vel imperare, ut postea dicam. Præterea est in Christo ut homine potestas quædam dominij, & iurisdictionis in vniuersos homines, & Angelos, ratione cuius, sicut potest eis imperare, & compellere eos, ut iussa capeant: ita etiam potest iuridice, & tanquam potestatem habens dictare, ac velle, quid unicuique homini retribuendum sit iuxta opera sua. Potest denique hanc suam voluntatem, & iudicium ita proferre, ac manifestare alijs, ut ex vi illius ceteri compellantur, ei subesse, ac parere. Quia, licet in eo non sit suprema

A potestas, est quædam eminens participatio eius, atque illi in omnibus conformis, eiq; subordinata, sicut causa secunda primæ, vel sicut organum, & instrumentum coniunctum principali agenti. Hæc ergo sufficiunt, ut in Christo sit propria, vera iudiciaria potestas.

Tertio considerari potest in iudicio aliquid veluti consequens sententiam iudicis, nimirum executio ipsius sententiæ, & hæc non oportet fieri per se, ac propriè per iudiciariam potestatem, neque immediate ab ipso iudice: sed satis est, quod in iudice sit vis, & potestas imperandi talem executionem: quæ vis & efficacia in vnoquoque iudice erit proportionata potestati eius. Nam in supremo, ac principali iudice, scilicet Deo, qui habet hanc potestatem in eminentissimo perfectionis gradu, tanta est hæc efficacia, ut ex vi solius voluntatis eius infallibiliter sequatur effectus, eo modo, quo ipse vult: at verò in Christo ut homine, sicut est potestas iudiciaria secundaria, ita sufficit efficacia voluntatis, & imperij etiam secundariæ, & per modum instrumenti Diuinæ voluntatis, & hoc modo, potest Christus etiam voluntate humana, vel præmium beatitudinis iustis conferre, vel damnatos compellere, ut debitas luant pœnas. Nihil ergo Christo deest ad veram, & propriam iudiciariam potestatem. Et difficultas, quæ in contrarium obiciebatur ex dictis soluta est, Quia licet Christus, ut homo proferendo, ac promulgando sententiam suam, simul Diuinam sententiam promulget, quia sunt omnino conformes, vel potius quia sunt vna, sicut actio instrumenti, & principalis agentis vna est: tamen non illam promulgat solum ut recitans: sed etiam ut potestate sua imperas, & faciens, Quia nihil repugnat, Deum hæc potestatem communicare eo modo, quo expositum est.

Ex dictis colligitur primo, quæ sit hæc Christi potestas. Est enim inferior Diuina, & hoc sensu dici potest ministerialis: tamen est suprema inter omnes quæ creaturis communicata sunt, & hoc modo vocari potest potestas iudiciaria singularis excellentiæ. Nam, si considerentur omnia, quæ ad hanc potestatem in Christo concurrunt, in omnibus habet singularem excellentiam, ac perfectionem: hæc autem sunt, scientia, rectitudo voluntatis, infallibilis veritas, dominium, seu iurdictio, potestas, ac efficacia voluntatis, de quibus omnibus superiori tanto latissime dictum est. Vnde etiam constat, hanc potestatem sub hac ratione, & perfectione esse Christo propriam. An verò inferiori modo alijs communicetur, dicemus postea agentes de iudicio vniuersali.

Secundo colligitur, quo titulo conueniat Christo hæc iudiciaria potestas. Duo enim videntur esse necessaria, ut alicui derur iudicandi potestas. Primum, ut talis potestas communi bono necessaria sit, vel conueniens. Potestas enim iudicandi, præsertim in publicis causis, ad commune bonum per se primo ordinatur, & hoc est ante omnia supponendum. Quia nisi necessarium esset iudicium, nemini daretur potestas iudicandi propter solam dignitatem eius: tamē supposita necessitate iudicij ac commune bonum, ratione illius datur hæc potestas. Et tunc ulterius necessarium est, ut in eo, cui tribuitur, concurrant conditiones omnes ad ferendum iustum iudicium necessariæ: imo ratio æquitatis, & iustæ distributionis postulat, ut potestas hæc derur digniori, & qui pluribus virtutibus, & perfectionibus præditus est ad iudicium exercendum. In præfenti ergo manifestum est, ad commune bonum vniuersi necessarium esse iudicium bonorum, & malorum, & præmium, ac pœnam. Hæc enim est vna ex præcipuis partibus Diuinæ prouidentie, ut per se notum est. Quod autem hoc iudicium per hominem exerceatur, id non est simpliciter necessarium.

Iudiciaria potestas in Christo in qua sit

Iudiciaria potestas in Christo in qua sit

farium: est autem valde conueniens, primo ex parte hominum (vt supra dixi) quibus magis naturale est, vt habeant homogeneum caput, a quo sensibilibiter iudicentur. Secundo ex parte Dei, ad cuius liberalitatem spectat, communicare perfectiones suas cum creaturis, & efficere per causas secundas, quod per eas commode fieri potest. Tercio ex parte Verbi incarnati, cui ratione vnionis, debetur communicatio Diuinarum perfectionum in natura assumpta iuxta capacitatem illius. Propter has ergo causas conueniens fuit, hanc potestatem communicari hominibus, qua suppositione facta, consequenter necessarium fuit, vt Christo communicaretur. Primo quidem, & quasi radicaliter propter dignitatem suppositi: proxime verò & quasi formaliter, quia in eo concurrunt omnia necessaria, ad hanc potestatem, perfectius ac excellentius, quam in pura creatura inueniri possint. Quibus suppositis etiam titulus, & ratio meriti ad hanc dignitatem obtinendam fuit in Christo sufficiens. Quia meruit omnibus modis exaltari, quibus conuenienti modo, & iuxta suam dignitatem, & capacitatem exaltari potuit. Has omnes rationes sapienter attigit Iren. libro 4. contra heres. c. 37. & Rupert. libr. comment. in Daniel. cap. 13. August. sermon. 64. de verbis Domini.

Iren.
Ruper.

Iudiciaria
potestas ab
instanti conceptione
Christo data.

Tercio potest colligi ex dictis, hanc potestatem iudiciariam secundum se, & quoad actum primum datam esse Christo ab initio incarnationis, sicut de dignitate capitis, & de omni potestate excellentia in priori tomo diximus. Nam cum hac omnia debeantur Christo ratione vnionis, sintque ipsi quasi connaturalia, simul omnia habuit cum ipsa vnione: quia ad nostram redemptionem non fuit illi necessarium carere huiusmodi potestate, aut dignitate. Christus autem non priuauit humanitatem suam vilo bono vel perfectione debita ratione vnionis, nisi quatenus necessarium vel conueniens fuit ad redemptionem nostram, vt sapienter in praedicto superiori tomo ostensum est. Dices, Christus non erat vsurus hac potestate a principio conceptionis: superflua autem esset potentia, quae non esset exitura in actum. Respondetur, quidquid sit de primo antecedenti, de quo sectione sequenti dicendum est, non fuisse superuacaneam hanc potentiam. Primo, quia pertinebat ad Christi dignitatem. Secundo, quia hoc est quasi connaturale omnibus rebus, vt a principio habeant facultates suas, quamuis non statim, sed suis temporibus illis sint vsurae. Tercio, quia non est hac potentia per se distincta a ceteris, vt sunt in Christo: sed est veluti vna quadam adaequata potestas excellentiae, seu regia dignitas, & maiestas, cuius vnus actus inadaequatus est iudicium. Vt autem potestas superflua non sit, non oportet vt statim in omnem suum actum erumpat, sicut etiam per potestatem excellentiae potuit Christus plures actus efficere, quos nunquam effecit, vt dominia rerum vsurpare, vel mutare, vel iudicium etiam in causis humanis dicere: quod tamen facere recusauit, & neglexit, iuxta illud Luc. 12. *Quis me constituit iudicem inter vos?*

Luc. 12.

Obiectio.
Responsio.

Sed dices: Quomodo ergo Christus potuit mereri hanc potestatem, si ab initio incarnationis illa habuit. Respondetur primo, quia non fuit principium meriti: & ita potuit in eodem instanti dari ex merito. Secundo & melius (prout in simili difficultate dixi superiori tomo, disput. 40. Sect. 3.) potestas hac secundum se, & quoad substantiam eius (vt sic dicam) non est data ex merito, ob rationem dictam, quia non tantum est simul tempore: sed etiam prius natura, quam meritum. Nam ea, quae sunt connaturalia, ordine naturae sunt priora liberis. Hinc ergo Christus ex merito habuisse hanc potestatem, vel quoad eius perpetuitatem, vel quoad vsum, & quasi actuale possessionem, & statum supremi iudicis, vel etiam quo ad manifestationem. Quibus mo-

A dis exponuntur à Patribus verba illa Christi. *Data Mat. 28. est mihi omnis potestas in calo, & in terra.*

SECTIO II.

Quos actus huius potestatis Christus exerceat, & praesertim, an particulare animarum iudicium exequatur.

I N praecedenti sectione solum ostendimus, esse hanc potestatem in Christo, & declarauimus, quid illa sit, quasue causas habeat, superest ad perfectam eius notitiam, vt de illius actibus nonnulla dicamus.

B Primo verò circa obiectum eius obseruandum est, cum iudicium sit actus iustitiae, quae alteri ius suum reddit: sicut in obiecto iustitiae, ita in obiecto iudiciariae potestatis, duo posse considerari, scilicet, personam cuius dicitur ius, seu causa iudicatur, & causam ipsam, seu rem, vel actionem, quae potest esse talis iudicii materia. In praesenti ergo personae iudicandae sunt homines, an verò sint omnes, & an Angeli etiam comprehendantur, dicemus commodius agentes de vniuersali iudicio. Rursus causae tractandae in hoc iudicio solum sunt, quae pertinent ad reddendum praemium, vel poenam actionibus moralibus debitam, iuxta illud, *Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, vt referat unusquisque prout gessit, siue bonum, siue malum.* In hoc enim iudicio non agitur de remissione, seu absolutione peccatorum quoad culpam. Quamuis enim Christus etiam habeat hanc potestatem, quam sacerdotibus commisit, vt in hac vita illam exerceant in poenitentiae iudicio: tamen non spectat ad potestatem iudiciariam (de qua nunc agimus) sed ad potestatem excellentiae, quam Christus habet ad sanctificandas animas, infundendaeque sacramenta. Ac simili modo in hoc iudicio non agitur de rebus temporalibus, aut spiritualibus, prout ad humanam gubernationem huius vitae pertinent, atque adeo neque de vindicta peccatorum, prout ad iudicium humanum spectat. Quia licet in Christo etiam sit haec potestas (si absoluta excellentiae potestate vt voluisset) tamen per seipsam nunquam hac potestate vsus est: sed temporalia iudicia humanae, & quasi naturali potestati reliquit ad spiritualia verò iudicia, & omnia quae ad illa necessaria sunt, potestatem ligandi, & soluendi Ecclesiae suae commisit. Superest ergo, vt propria materia, & obiectum huius potestatis iudiciariae sint actiones humanae morales quatenus iuxta iustitiae aequitatem praemium, aut poenam illis sunt retribuenda. Et haec de obiecto huius potestatis.

Iudiciaria
Christi potestas
obiectum quod.

2. Cor. 5.

Secundo ad explicandos actus eius obseruandum est, ad potestatem iudiciariam (si loquamur de humano iudicio) duo pertinere. Primum est causae discussio vsque ad perfectam facti cognitionem, ad quam ordinatur in humano iudicio testium, & ipsius rei examinatio, & similia, quae hac ratione sub hanc potestatem cadunt. Alterum est, cognito facto, ius dicere, quod includit (vt supra tetigimus) & rationis actum distantis, & voluntatis efficaciter volentis, vt huic homini pro suis meritis tale praemium, vel poena reddatur. Prior actus non habet proprium locum respectu iudiciariae potestatis Christi domini, sed posterior, prout à nobis sectione praecedenti explicatus est. Quia licet haec potestas in humanitate sit, & per humanitatem exerceatur, magis tamen diuinum est eius iudicium, quam humanum: & in hoc maxime imitatur diuinum iudicium, quod sicut Deus per se habet sufficientem causae cognitionem, & non indiget coniecturis, neque extrinsecis testimoniis: ita Christus etiam secundum humanitatem per se habet sufficientem cognitionem ad iudicium.

Propter